

NOVAC I BANKARSTVO

DOC DR MILENA ŽIŽIĆ

OBAVEZNI KOEFICIJENT LIKVIDNOSTI I OBAVEZNI KREDITNI PLASMANI

- OBAVEZNI KOEFICIJENT LIKVIDNOSTI BANKE JE JEDAN OD INSTRUMENATA MONETARNOG REGULISANJA CENTRALNIH BANAKA U TRŽIŠNIM PRIVREDAMA.
- NEPOSREDNA ULOGA KOEFICIJENTA LIKVIDNOSTI JE DA ODREĐUJE RASPORED UKUPNOG KREDITA BANKARSKOG SISTEMA NA DRŽAVNE I OSTALE INSTITUCIONALNE SEKTORE U PRIVREDI.
- OBAVEZNI KOEFICIJENT LIKVIDNOSTI PREDSTAVLJA ODRŽAVANJE PROPISANOG MINIMALNOG DIJELA OD SVOJE UKUPNE DNEVNE PASIVE (KRATKOROČNE I DUGOROČNE) U OBLIKU UNAPRIJED ODREĐENIH LIKVIDNIH AKTIVA.

• OBLICI LIKVIDNE AKTIVE SAS TOJE SE OD:

1. SLOBODNIH REZERV LIKVIDNIH SREDSTAVA;
2. SLOBODNIH DRŽAVNIH OBVEZNICA;
3. KRATKOROČNIH POTRAŽIVANJA PREMA DRUGIM BANKAMA.

$$OKL = (SLR + PHV + KPB) / UP$$

SRL- SLOBODNE REZERVE LIKVIDNOSTI;

PHV-PLASMANI U HOV(DRŽAVNE OBVEZNICE I DR.HOV)

KPB-KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA OD DRUGIH BANAKA,

UP-UKUPNA PASIVA.

- DRŽAVNE OBVEZNICE
- BLAGAJNIČKI ZAPISI
- ULGANJE VIŠKA SREDSTAVA U HOV

PUTEM INTERVENCIJA CB U POGLEDU OBLIKOVANJA STRUKTURE KREDITNIH PLASMANA BANAKA NASTOJI SE OBEZBIJEDITI NEŠTO VIŠA STOPA EKONOMSKOG RASTA I ZAPOSLENOSTI.

MJERE, KOJE SU NA RASPOLAGANJU ZA OSTVARIVANJE OVOGA CILJA , MOGU BITI KVALITATIVNE I KVANTITATIVNE:

1. MINIMALNOG OBAVEZNOG PLASIRANJA;
2. PLAFONIRANJA, LIMITIRANJA UKUPNOG OBIMA KREDITNIH PLASMANA BANAKA;
3. FIKSIRANJA NEKIH KAMATNIH STOPA.

SEKUNDARNA EMISIJA NOVCA

SAVREMENI NOVAC PREDSTAVLJA ZAKONSKO ODNOSNO OBAVEZNO SREDSTVO PLAĆANJA NA ODREĐENOJ DRŽAVNOJ TERITORIJI .

DRŽAVA ILI INSTITUCIJA PO OVLAŠĆENJU (UZ NJENU SAGLASNOST), ŠTAMPA NOVAC BEZ ZLATNOG POKRIĆA, PROGLAŠAVAJUĆI GA ZAKONSKIM SREDSTVOM PLAĆANJA.

BANKARSKI KREDITNI POSLOVI

- OSNOVNI BANKARSKI PROIZVOD JE KREDIT, ODNOSNO KREDITNI NOVAC ILI DRUGAČIJE REČENO TO JE OKAMAĆENI DEPOZITNI PLASMAN, KOJI MULTIPLIKUJE MNOŠTVO DRUGIH AKTIVNOSTI.
- UOBIČAJENA ALI NAJČEŠĆA PODJELA KREDITNIH FORMI , EKSPONIRANA JE U OBLIKU:
 1. ESKONTNOG KREDITA;
 2. AVALNOG I AKCEPTNOG KREDITA;
 3. KONTOKOREKTNOG KREDITA;
 4. LOMBARDNOG KREDITA;
 5. RAMBURSNOG KREDITA;
 6. VINKULACIONOG KREDITA;
 7. INVESTICIONOG KREDITA;
 8. HIPOTEKARNOG KREDITA;
 9. KONZORCIJALNOG KREDITA I
 10. FORFERTING KREDITA.

- **POJAM I ZNAČAJ KAMATE**

KAMATA JE CIJENA ZA KORIŠĆENJE KAPITALA, BILO KOG OBLIKA (KREDITNIH I NOVČANIH RESURSA) NA FINANSIJSKOM TRŽIŠTU.

STOPA KORISNOSTI NOVČANIH RESURSA JE UVIJEK VEĆA U SADAŠNJEM U ODNOSU NA BUDUĆE VRIJEME (NEKREDITNI NOVAC).

KAMATNA STOPA JE VEOMA VAŽAN FINANSIJSKI INSTRUMENT KOJI OMOGUĆAVA RAZMJENU TEKUĆIH FINANSIJSKIH RESURSA ZA BUDUĆE FINANSIJSKE RESURSE.

- RAVNOTEŽNA KAMATNA STOPA FORMIRA SE PRI STANJU PRIRODNE TRŽIŠNE RAVNOTEŽE OBIMA PONUDE KAPITALA (KREDITA) I TRAŽNJE ZA KAPITALOM (KREDITOM).
- TRŽIŠNA KAMATNA STOPA SE FORMIRA NA FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA , KAO EKVIVALENT ODNOSA PONUDE I TRAŽNJE KREDITNIH, ODNOSNO NOVČANIH RESURSA.
- MOGU SE RAZLIKOVATI NOMINALNE I REALNE KAMATNE STOPE.
- NOMINALNA I REALNA KAMATNA STOPA SU INDETIČNE U USLOVIMA TRŽIŠNE RAVNOTEŽE I STABILNOG NIVOJA CIJENA, ODNOSNO MAKROEKONOMSKE STABILNOSTI.

- NAJVAŽNIJE EKONOMSKE FUNKCIJE KAMATE SU:

1. FUNKCIJA OPORTUNITETA;
2. FUNKCIJA STRUKTURIRANJA TRŽIŠTA NOVCA I KAPITALA;
3. FUNKCIJA FORMIRANJA KAMATNIH RIZIKA;
4. FUNKCIJA OGRANIČAVANJA I APSORBOVANJA RIZIKA;
5. FUNKCIJA ALOKACIJE RESURSA NA TRŽIŠTU;
6. FUNKCIJA VREMENSKE ALOKACIJE RESURSA NA TRŽIŠTU;

FUNKCIJA VREMENSKE ALOKACIJE KORIŠĆENJA DOBARA I USLUGA U TEKUĆEM I BUDUĆEM PERIODU.

- TEORIJA KREDITNIH FONDOVA,
- TEORIJA OČEKIVANIH PROMJENA CIJENA I KAMATNIH STOPA.

ROČNA I RIZIČNA STRUKTURA KAMATNIH STOPA

- ROČNA STRUKTURA KAMATNIH STOPA DEFINIŠE SE KAO ODNOS KOJI POSTOJI IZMEĐU KAMATE NA DUGOVE SA RAZLIČITIM ROKOVIMA DOSPIJEĆA I ISTOVJETNOG RIZIKA ZA NEIZVRŠENJE NOVČANIH OBAVEZA KOJE DOSPIJEVAJU U TOM ROKU.
- KOMPONENTE FINANSIJSKE ANALIZE ROČNE STRUKTURE KAMATA PODRAZUMIJEVA, PRIJE SVEGA, ANALIZU:
 1. BUDUĆIH OČEKIVANJA;
 2. ISPOLJENE LIKVIDNOSTI;
 3. KAMATNE PREMIJE.

- MONETARNA BUDUĆA OČEKIVANJA, PRI FORMIRANJU KAMATNIH STOPA, POVEZANA SU SA PROCESOM MEĐUSOBNE UZAJAMNOSTI FORMIRANJA KRATKOROČNIH KAMATNIH STOPA I DUGOROČNIH KAMATNIH STOPA, KAO VAŽNIH SEGMENTA MONETARNE POLITIKE I TEKUĆIH AKTIVNOSTI, A ISPOLJAVAJU SE PREKO PROSJEČNIH PONDERISANIH KRATKOROČNIH STOPA.
- LIKVIDNOSNI ASPEKT ANALIZE STRUKTURE KAMATNIH STOPA ZASNIVA SE KONFLIKTNIM INTERESIMA KREDITORA I DEBITORA.
- ROČNA PREMIJA PODRAZUMIJEVA IMPLICITNO UVAŽAVANJE VEĆIH PROSJEČNIH DUGOROČNIH U ODNOSU NA KRATKOROČNE KAMATE U ODREĐENOM PERIODU , PRI ČEMU ROČNA PREMIJA TEŽI DA BUDE VEĆA U USLOVIMA NIŽEG OPŠTEG NIVOVA KAMATNIH STOPA.

POSTOJI VIŠE TEORIJA KOJE OBJAŠNJAVAJU PROMJENE DUGOROČNIH KAMATNIH STOPA:

1. TEORIJA NEPRISTRASNIH OČEKIVANJA;
2. KOMPLEMENTARNA TEORIJA LIKVIDNE PREMIJE;
3. TEORIJA SEGMENTIRANOG TRŽIŠTA;
4. KOMPOZITNA TEORIJA;
5. TEORIJA STRUKTURE TRŽIŠNIH RIZIKA.

STRUKTURA TRŽIŠNIH RIZIKA:

1. RIZIK NEISPLAĆIVANJA PRISPJELIH OBAVEZA;
2. RIZIK NELIKVIDNOSTI;
3. RIZIK OPOREZIVANJA.

KAMATNA POLITIKA BANAKA

- ZA BANKE KAMATA PREDSTAVLJA CIJENU FORMIRANJA I PLASIRANJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA, PRI ČEMU SE RESPEKTUJE VREMENSKO FORMIRANJE I NJIHOVO KORIŠĆENJE.
- POZITIVNA KAMATNA RAZLIKA JE TERMINOLOŠKI POZNATA KAO KAMATNA MARGINA.
- CIJENE NOVIH PLASMANA DIREKTNO SU UZROKOVANE TROŠKOVIMA PRIBAVLJANJA NOVIH IZVORA TIH SREDSTAVA.
- CILJNI TARGETI EKONOMSKE POLITIKE SU : STOPA REALNOG RASTA BDP-A, STOPA INFLACIJE I STOPA ZAPOSLENOSTI, DOK SE KAO OPERATIVNI ILI INTERMEDIJARNI TARGETI U JAVLJAJU: OBIM PONUDE NOVCA, KAMATNA STOPA I REZERVE BANKE.

LIKVIDNOST, ŽIRO RAČUNI I RIZICI U POSLOVNIM BANKAMA

- LIKVIDNOST POSLOVNE BANKE PREDSTAVLJA NJENU SPOSOBNOST KAO DUŽNIKA DA PREUZETE NOVČANE I DRUGE OBAVEZE, IZMIRUJE U ROKOVIMA NJIHOVIH DOSPIJEĆA.
- PODCJENJIVANJEM NEOPHODNO POTREBNOG IZNOSA NOVČANIH SREDSTAVA NA RAČUNU POSLOVNE BANKE UGROŽAVA SE PRINCIP LIKVIDNOSTI, A NJEGOVIH PRECJENJIVANJEM NA RAČUNU POSLOVNE BANKE UGROŽAVA SE PRINCIP RENTABILNOSTI.
- KRIZA LIKVIDNOSTI – POKAZATELJI
- TRENUTNA NELIKVIDNOST
- NELIKVIDNOST TRAJNOG KARAKTERA

TRAJNU LIKVIDNOST MOGUĆE JE OTKLONITI:

- POVEĆANJEM DEPOZITA PO VIĐENJU, PRI DOBIJANJU NOVIH DEPOZITA;
- UBRZATI STEPEN NAPLATIVOSTI SVIH OBLIKA POTRAŽIVANJA U ROKU DOSPJEĆA;
- PRIVREMENOJ NAPLATI POTRAŽIVANJA DOGOVORNO ILI INSTRUMENTIMA, KAKO BI ŠTO PRIJE USPOSTAVILI BILANSU RAVNOTEŽU
- SVOĐENJA NA ISTI NIVO ROČNOSTI U ISTIM PRIVREDNIM GRANAMA I DR.

RIZICI

- U BANKARSKOM POSLOVANJU POSTOJE NAGLAŠENI SLJEDEĆI OBLICI RIZIKA:
- KREDITNI RIZIK;
- KAMATNI RIZIK;
- VALUTNI RIZIK;
- LIKVIDONOSNI RIZIK;
- TRŽIŠNI RIZIK.

PITANJA?

- HVALA NA PAŽNJI!